

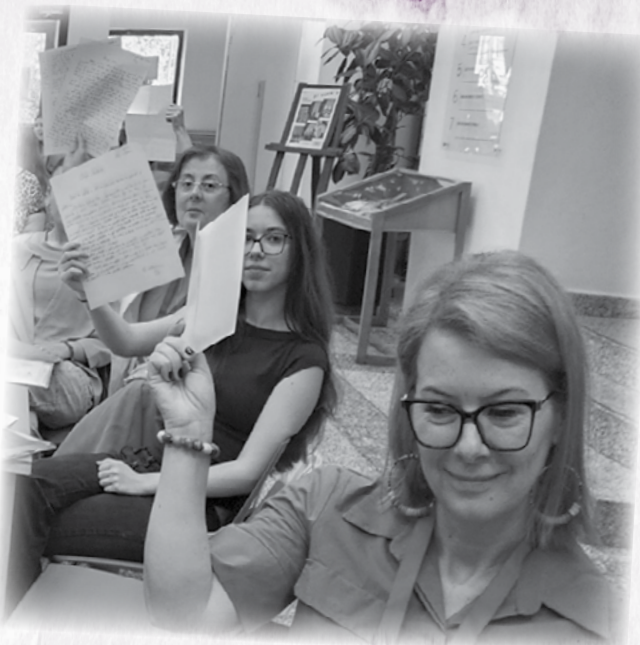
Lecturiada 2025
Cine ești? De unde vii? Încotro te duci?
Nevoia de identitate
www.lecturiadaelevilor.anpro.ro

ȘCOALA SOLOMONARILOR LUI SOLOMON MARCUS

10 ani

„DE-AȘ FI HARAP-ALB” Epistolar

Școala solomonarilor 2025. „De-aș fi Harap Alb”

Supliment al revistei „Consilierul de lectură”, nr. 4/2025

Epistolarul, document colectiv, conține un colaj din fragmente de scrisori, videouri, fotografii dinainte, din timpul și de după cele cinci zile ale Școlii solomonarilor. Fotografiiile aparțin autorilor, gravurile sunt generate cu IA.

Textele de pe prima pagină a fiecărei zile sunt prelucrarea programului făcută de Cristina Chiprian.

Editare și redactare: Monica Onojescu

Tehnoredactare: Andreea Ilisăi

Mulțumim părinților care și-au dat acordul scris ca să utilizăm în acest supliment textele și fotografiile copiilor.

Cine ești? De unde vii? Încotro te duci?

DE-AȘ FI HARAP-ALB EPISTOLAR

1-5 septembrie 2025

„În perioada trecerii de la copilărie la adolescență ar trebui să înceapă conștientizarea nevoii de construire a unei identități mai bogate decât aceea cu care ne-a înzestrat natura. Cum să facem să educăm la cât mai mulți tineri această nevoie (valorificând critic, selectiv, identitatea primită de la natură)?”
Solomon Marcus, „Zece nevoi ale educației”

DREPTURI ȘI ÎNDATORIRI ALE UCENICILOR SOLOMONARI

DREPTURI

1. *Dreptul de a învăța și dreptul de a vă juca învățând.*
2. *Dreptul de a vă mira și dreptul de a greși.*
3. *Dreptul de a întreba, de a căuta singuri răspunsurile și de a judeca cu propria minte răspunsurile date de alții.*

ÎNDATORIRI/OBLIGAȚII

Obligația de a vă folosi de toate aceste drepturi.

Din scrisoarea de prezentare a Școlii solomonarilor lui Solomon Marcus

SCOPUL: conștientizarea complexității identității noastre ca ființe umane și, de aici, NEVOILE noastre fundamentale; experimentarea unor principii educative care sunt în același timp vechi și noi; experimentarea din interior a bucuriei trăite produse de actul învățării prin încurajarea dezvoltării laturii creatoare și interogative a personalității umane. Și am mai putea continua... SPAȚII: în „peșteri” și sub cerul liber, adică la biblioteci, muzee, librării, facultăți, teatre, expoziții, studiouri, printre oameni, pe străzile Clujului.

PROGRAMUL. CÂND? în toate cele 24 de ore din cele cinci zile.

METODE: Mirarea, Întrebarea, Căutarea, Jocul a. Unde? în cărți, în ceilalți, în noi înșine; b. Cu ce unelte/mijloace? cu pixul, tableta, internetul, IA, telefoane, aparate de fotografiat și înregistrat, camere de filmat etc.

FORME DE ÎNVĂȚARE: față în față și la distanță; independent și în „Agora”, în perechi sau în grup, învățare cu ajutorul mijloacelor tehnologice sau fără ele, modelare „fă ca mine!”, dar apoi „fii tu însuți!”, meditația (nu meditațiile!) și, mai ales, învățarea prin experiență.

ACTIVITĂȚI: ateliere de lectură și de scriere; ateliere de jurnalism, fotografie, dans, teatru, film, proiecte/portofolii, jocuri și întreceri, discuții, vizite de documentare, lecturi publice etc., etc.

DISCIPLINE: toate cele din curriculumul școlilor dvs. și altele pe deasupra, nu separat, ci împreună.

EVALUARE: a. prin aprecieri și încurajări; formativă și nu neapărat normativă; nu numai de produs, ci, mai ales, de proces și b. prin mape/proiecte/portofolii cu eșantioane din textele scrise, liste de cărți, pagini de jurnal intim/extim, fotografii, videouri.

PERSPECTIVE: a. adunarea „produselor”, (a poveștilor, desenelor, fotografiilor, filmelor etc.) și valorificarea într-un supliment al „Consilierului...”; b. speranța că veți continua împreună cu noi sau independent în școlile dvs., astfel de proiecte.

RESURSELE UMANE – le-am lăsat la urmă pentru că nu avem cuvinte să le mulțumim îndeajuns. celor care ne-au sprijinit încă de la început – profesori, bibliotecari, editori, librari, convinși că e nevoie de o schimbare fundamentală în educație. Lor li s-au alăturat cu entuziasm și generozitate alți „dascăli solomonari”: poeți, jurnaliști, fotografi și balerini, actori, regizori. Lista e prea lungă să o punem aici, dar le veți găsi numele în suplimentele noastre.

Cu speranța că Școala solomonarilor va funcționa și va crește mulți ani de acum înainte,

Joimărița (Monica Onojescu)

SOLOMON MARCUS, Solomonarul solomonarilor

„Avem cele zece porunci. În complementaritate cu ele, propun zece nevoi umane. Ele își au rădăcinile în copilărie. Ar fi trebuit să facă obiectul educației și învățării la toate vârstele. Dar nu prea se întâmplă acest lucru. Poate ne aude cineva, acum, în acest moment al unui nou început.

- 1. Nevoia de a da sens vieții la nivel elementar.*
- 2. Nevoia de îmbrospătare*
- 3. Nevoia de întrebare și de mirare*
- 4. Nevoia de îndoială și de suspiciune*
- 5. Nevoia de greșeală și de eșec*
- 6. Nevoia de joc*
- 7. Nevoia de identitate*
- 8. Nevoia de omenesc și de omenie*
- 9. Nevoia de cultură*
- 10. Nevoia de transcendență”*

7. NEVOIA DE IDENTITATE

„Aici se afla o provocare majoră, dramatică și o șansă de a da vieții noastre o motivație superioară. Direct implicate sunt toate celelalte 9 nevoi pe care le discutăm. Biologic, avem o identitate individuală, prin faptul că fiecare ființă viețuitoare de pe această planetă are un ADN specific. Acizii dezoxiribonucleici sunt „cuvinte” pe alfabetul celor patru tipuri de baze nucleotidice. Acest alfabet este același pentru toate ființele trăitoare pe planeta Terra. Dar ordinea în care sunt așezate elementele alfabetului în alcătuirea ADN-urilor este alta la fiecare dintre noi, deci fiecare ființă umană are o identitate biologică specifică. Ne naștem preluând o întreagă moștenire genetică de la părinți și, prin intermediul lor, de la bunici, străbunici etc. Preluăm o seamă de trăsături, deprinderi, reprezentări, judecăți și prejudecăți determinate de contextul geografic și istoric în care ne dezvoltăm. Toate acestea ne conferă o identitate genetică, de familie, de loc geografic și de moment istoric, deci o identitate locală, una regională, una națională, de limbă, de credință. Aceasta identitate pe care natura și istoria ne-o imprimă, de multe ori fără a ne da seama, rămâne pentru prea mulți oameni singura lor identitate. Prea mulți oameni nu simt nevoia unei identități mai bogate decât aceea primită fără vreun efort personal. În perioada trecerii de la copilărie la adolescență ar trebui să înceapă conștientizarea nevoii de construire a unei identități mai bogate decât aceea cu care ne-a înzestrat natura. Cum să facem să educăm la cât mai mulți tineri această nevoie (valorificând critic, selectiv, identitatea primită de la natură)? Cum să-i facem pe tineri să conștientizeze faptul că în condițiile actuale ale globalizării de toate felurile acționează asupra noastră, direct sau indirect, toate nivelurile sociale, de la cele locale la cele regionale, naționale, europene, occidentale și planetare? Să le explicăm tipologia identităților culturale: balcanică, dunăreană, a Mării Negre, sud-est europeană, central europeană, mediteraneană, europeană, occidentală, planetară, dar și tipologia care rezultă din diversitatea lingvistică, de credințe, de civilizații. Se întâmplă un lucru fără precedent în istoria omenirii: numeroasele identități ale ființei umane, aflate într-o dinamică permanentă și o interacțiune continuă, nu mai pot fi înțelese decât concomitent, formând un sistem. Sau le înțelegem pe toate sau pe niciuna. Globalizarea și internetul au o contribuție esențială la această nouă configurație a identităților. Educația nu reușește să facă față acestor probleme, nici nu prea le are în atenție. Dar tensiunile existente între diferite identități ale fiecărei persoane și între identitățile unor persoane diferite sunt, în ultimă instanță, la rădăcina multor conflicte și războaie; aici își află rădăcinile și terorismul existent la scară mondială. Posibilitatea unei dezvoltări armonioase a identităților rămâne deocamdată doar un proiect.”

Solomon Marcus, „10 nevoi umane”

SCRISOARE DE BUN VENIT

5 septembrie 2025, dimineața

Dragi ucenici solomonari,

Am intrat într-al zecelea an de când am pus „școala” noastră, sub patronajul lui Solomon Marcus. Pentru că e o aniversare, credem că e nevoie de o privire în urmă asupra ceea ce s-a petrecut într-un deceniu.

Emoția dispariției în martie 2016 a lui Solomon Marcus, ilustru savant și pedagog, mare umanist în gândire și faptă, ne-a inspirat asocierea numelui său cu cel al solomonarilor, făpturi stranii din mitologia românească, vestiți nu numai pentru că se credea că sunt stăpânii tunetelor și ploilor, ci, mai ales, pentru Școala lor și prin prețuirea Cărții care cuprinde toate adevărurile din lume. Aceasta pentru că Solomon Marcus – personalitatea cu viziunea cea mai modernă asupra educației din spațiul românesc al începutului de secol 21 – a fost un Solomonar în adevăratul înțeles al cuvântului. O dovedesc cele „10 nevoi umane”, decalog-manifest publicat în 2014, care sintetizează ideile lui privitoare la educație.

Citite cu interes și comentate apreciativ în mediile intelectuale (vezi Liviu Papadima, „Un decalog sau mai multe?”, Editura Spandugino, 2016), au fost privite cu destulă indiferență și scepticism de cei care de drept se ocupă de problemele educației (principalele reproșuri aduse au fost imposibilitatea operaționalizării lor în metodologii concrete și în indicatori de performanță măsurabili, mai mult, s-a spus că nevoile ar presupune o schimbare de paradigmă mentală a profesorilor care nu sunt formați să gestioneze libertatea interioară și nevoia de mirare a elevilor. Concluzia pedagogilor – nu e un studiu în adevăratul sens al cuvântului, e un eseu filosofic și poetic, e o utopie care nu se poate transpune în realitate). Și atunci ne-am spus: ce-ar fi să încercăm să aplicăm noi cele 10 nevoi... într-un proiect extracurricular care, în principiu, are mai multă libertate și flexibilitate decât învățarea formală, prin care să încurajăm creativitatea și independența în învățare și, mai ales, învățarea experiențială.

Aveam deja experiența a șase ani de școli de vară organizate la nivel național în programul „Cercuri de lectură”, care nu contraziceau în niciun fel spiritul „Decalogului”. Dimpotrivă. Astfel nu a fost greu să facem pasul, valorificând „Decalogul” nu numai în lectura textului literar (care îi apropie pe mulți dintre tineri de nevoia descoperirii „sensului vieții”, prima Nevoie din „Decalog”), ci și prin lectura altor tipuri de texte pe alte suporturi decât cel al hârtiei. De altfel ne obliga la aceasta dezvoltarea tehnologiei din ultimii ani. Ca urmare am mărit numărul secțiunilor și am extins durata proiectului de la câteva luni la un an calendaristic. Și așa, pe nesimțite, dintr-un proiect al cercurilor de lectură ne-am transformat într-un program interdisciplinar complex, „față în față” și online, prin care ne adresăm nu numai „cerchiștilor”, ci tuturor elevilor și profesorilor din România și Republica Moldova.

În cei zece de ani de funcționare am dorit să demonstrăm că poate funcționa și în realitate o școală care să aibă ca scop aplicarea celor 10 nevoi fundamentale „de care educația ar trebui să țină seama”, temelia necesară pe care oricând se pot clădi „principiile” „atributele” și competențele prezentului.

Așa cum unii dintre voi știu, „Școala solomonarilor lui Solomon Marcus” este momentul de vârf al fiecărei ediții a Lecturiadei. În cinci zile, de luni până vineri, se întâlnesc elevii care s-au distins pe parcursul anului la cele cinci secțiuni ale Lecturiadei (Citește cu mine!, (Digi) evenimente, (Digi)scriere, (Digi)portofolii și Cititor de șapte stele) și lucrează împreună cu profesorii coordonatori și invitații.

„Școala...” are loc cu o săptămână înainte de deschiderea unui nou an școlar și are ca scop, pe de o parte, valorificarea produselor elevilor și, pe de altă parte, tratarea dintr-o perspectivă nouă a temei anului, temă care, de fiecare dată, face referiri explicite la una sau la mai multe dintre „nevoile” din „Decalogul” lui Solomon Marcus. Desfășurată sub formă de ateliere interdisciplinare conduse de „maestri solomonari” (personalități remarcabile în domeniul lor), „Școala...” funcționează și ca o modalitate inedită de interformare pentru coordonatori. Profesorii lucrează cot la cot cu elevii pe parcursul programului ca apoi în sesiuni de reflecție să-și împărtășească observațiile.

Școala de anul acesta a preluat titlul unui film-parodie regizat de Ion Popescu Gopo, „De-aș fi „Harap Alb”. Concentrată în jurul personajului lui Creangă, reface în mod simbolic drumul de formare, adaptat la vremurile noastre, al eroului care cu fiecare încercare își îmbogățește profilul identitar.

Pretextul pentru înscrierea în memorie a ceea ce s-a întâmplat în fiecare zi și totodată exercițiu de compoziție, adaptat la comunicarea cu diferiți destinatari au fost clasicele scrisori. Chiar dacă e greu să credem că s-ar mai întoarce azi cineva, obișnuit cu grăbitele, neglijentele, laconicele mesaje pe WhatsApp la scrisoare, am dorit să refacem o experiență care vă obligă să încetiniți ritmul gândului și să vă dați răgazul să vă faceți nu numai o radiografie a celor care sunteți acum, ci și să stabiliți legăturile cu cei cărora vă adresați.

Acesta a fost motivul pentru care am refăcut povestea celor cinci zile petrecute la Cluj în căutarea identității sub forma unui colaj de fragmente din scrisorile dvs.

Monica Onojescu

Prima zi.
Luni, 1 septembrie 2025
CINE SUNT EU?
Eul real, eul virtual și alte euri

Apoi să fiți bineveniți, dragi ucenici solomonari, dacă vă bizuiți că-ți putea trece peste cele cinci zile de încercări, cum numai în povești poți să le găsești.

Teciorul meu, crăișorul, le-o trecut.

Amu cică o ceată de ucenici solomonari, juniori și seniori din toate părțile lumii ce au trecut prin probe mai mari ori mai mici, au fost ispitiți să vină la Cluj, cetatea dintre dealuri. Și de aici încolo s-au străduit să urmeze drumul fiului meu, Harap-Alb, supunându-se la alte încercări care de care mai grele.

Înainte de a pleca la drum, să dați calului jăratie, cum am făcut și eu în tinerețile mele pentru că așa începe șirul încercărilor, și apoi veți vedea cu armăsarul vă va duce până veți ajunge „Soarele/ Cu picioarele,/ Luna/ Cu mâna,/ Și prin nouri să vă căutați cununa.”

Scrisoarea de bun venit la ediția a XVI-a Școlii solomonarilor lui Solomon Marcus, cu Monica Onojescu • Mesaje de la ucenicii de anul trecut și așteptări de la ucenicii de astăzi • „Caleidoscop/ Cine sunt eu?” și ce reiese din cărticica pentru concursul de digiscriere, cu Oana Olariu • Despre identitate. Ce spun specialiștii? cu Alina Branda • Despre Selfie și mascarea identității astăzi, cu Rareș Iordache și Andreea Goldiș • Un proiect școlar: „Drumuri, Oameni. Rost”, cu profesorii și Andreea Goldiș • „Post-restant: O scrisoare de la un împărat”, cu Alina Petri, Ioana Nanu și elevii • De la carte („Comoara lui Harap-Alb”) la cadru, cu Mihai Mănescu și Marilena Șerban • Liber la literă. Program de voie și de scris scrisoarea către mine însumi/însămi, cu toții.
A fost un bun început de școală!

DRAGĂ EU,

Pentru cercul Însemnări, anul acesta, al șaselea de când venim, a început diferit. Îmbrăcați în prințese, fii de împărați și spâni am întâmpinat ucenicii cum se cuvine. Harap-Alb le-a urat spor la Lecturiadă și i-a asigurat că Spânul nu le va strica cheful.

Cristina dragă, cartea mea găsească-mi-te-n pace,/ La Cluj e soare, sunt și ploii, iar gândul rău mă-ntoarce/ că am venit ca și-alte dăți de sus de la Ripanu / Și-am popsit la-nalte porți, la Goga Octavianu / Și de la Solomon citire am luat nevoia șapte / Nevoia de-a ști cine sunt, nevoia de identitate / nu-i numai ca un ADN, e cu mult mai bogată.

*

Plecând de la textul lui Solomon Marcus, nevoia de identitate, am înțeles că există mai multe identități interșanjabile în personalitatea mea pe care sunt datoare să mi le le îmbogățesc.

Leitmotivul fiecărei secvențe a fost identitatea: scindare și recompunere.

Al doilea moment a fost discuția despre identitate, ce înseamnă și cum se formează și de ce e atât de important să ne cunoaștem pe noi înșine. M-a pus pe gânduri ideea că identitatea nu este ceva fix, ci se construiește în timp prin experiențe, alegeri și reflecții. Mi-a plăcut să reflectez la acest subiect pentru că m-a făcut să mă întreb: cine sunt eu și cum mă construiesc în fiecare zi cu gândurile, emoțiile și alegerile mele?

*

La atelierul cu Rareș și Andreea nici nu au fost rostite până la capăt cuvintele instagram și Tik-Tok și toată lumea își ridicase privirea.

Am participat activ la o discuție despre identitatea reală și cea virtuală- pe social-media. Am aflat despre mecanismul psihologic din spatele unei banale postări pe instagram și bineînțeles nu am scăpat de clasicul: Fiți responsabili!

*

Am discutat despre motivele pentru care facem și postăm selfie-uri. Mi-am dat seama că ele spun ceva despre felul în care vrem să fim văzuți și cum ne prezentăm în fața lumii.

Mi-a plăcut că a fost o discuție deschisă în care s-a vorbit despre multe probleme ale generației noastre.

Am realizat că selfie-ul e narcisist, deoarece ne edităm pozele, stăm mult ca să ne găsim poziția perfectă din care arătăm cel mai bine. Acest moment m-a făcut să mă gândesc mai serios la cine sunt și cum mă văd în oglindă, nu doar pe ecran.

*

Dar nu în ultimul rând, activitatea mea favorită a fost atelierul cu Alina Petri. Am citit o scrisoare de la împăratul Hadrian în care ne vorbește despre cunoașterea de sine și am vorbit despre cele trei modalități ale cunoașterii de sine: prin cercetarea propriului eu, prin observarea oamenilor și prin cărți. Apoi am ales o fotografie și am spus de ce am ales-o.

Am ales fotografia cu Winston Churchill deoarece, chiar dacă era considerat o figură politică controversată a fost un om care și-a pus țara pe primul loc.

*

Preferatul meu din prima zi a fost atelierul „Cum să devii scenarist” cu Mihai Mănescu. Având deja la activ câteva scurt-metraje și piese de teatru, atât în română cât și în engleză.

În timpul atelierului din cadrul Lecturiadei 2025, declar bucuroasă că m-am simțit implicată și inclusă în activitate, datorită discuțiilor parcurse care ne-au lăsat și nouă, elevilor, loc de completare, aspect pe care îl consider crucial în atelierelor pentru copii.

Îmi vine în minte clar momentul în care mă contraziceam cu două dintre colegile mele solomonare, atunci când trebuia să construim un scenariu pe baza unui fragment din cartea „Comoara lui Harap-Alb.” Până la urmă, le-am lăsat pe ele să termine scenariul, pentru că indiferent de ideile mele, nu reușeam să ajungem la un consens. Nu vă faceți griji, după aceea ne-am împăcat... oarecum! Glumesc! Sfaturile scriitorului-scenarist au fost mai mult decât useful.

Si-n ziua întâi, zi de învățare, am mai făcut lectură /să învățăm cum trecem cartea-n film cu scriitură.

*

Pentru mine lucrul cel mai extraordinar a fost vizita la muzeul Steampunk unde am intrat în lumea fascinantă a ingineriei și chimiei. Nu pot să spun cât m-au fascinat toate construcțiile pline de imaginație care au făcut copilul din mine să râdă cu gura până la urechi

Consider că acesta a fost doar începutul și că vor urma multe lucruri chiar mai interesante,

Reflectând la această primă zi, simt că am învățat să mă privesc mai atent și să apreciez fiecare experiență ca pe un pas în dezvoltarea mea, Pe curând!

Sper că-ți vor plăcea și activitățile din zilele următoare, Cu drag, tu din trecut,

Așadar, ziua de azi a fost un prilej de a dezbate teme precum identitatea și complexitatea ei,

Cu entuziasm!

Și-acum în final, îți spun că-i bine când e bine / și tot așa am să-ți trimit iar veste de la mine.

Ziua a doua
Marti, 2 septembrie 2025
EU ÎN ȚARA OGLINZILOR

Dar nu mai stați așa pe gânduri, luminați ucenici solomonari! Norocul vă surâde din toate părțile, dacă urmați îndrumările Sfintei Duminici și vă uitați puțințel în oglindă, să vedeți cât de mândri sunteți.

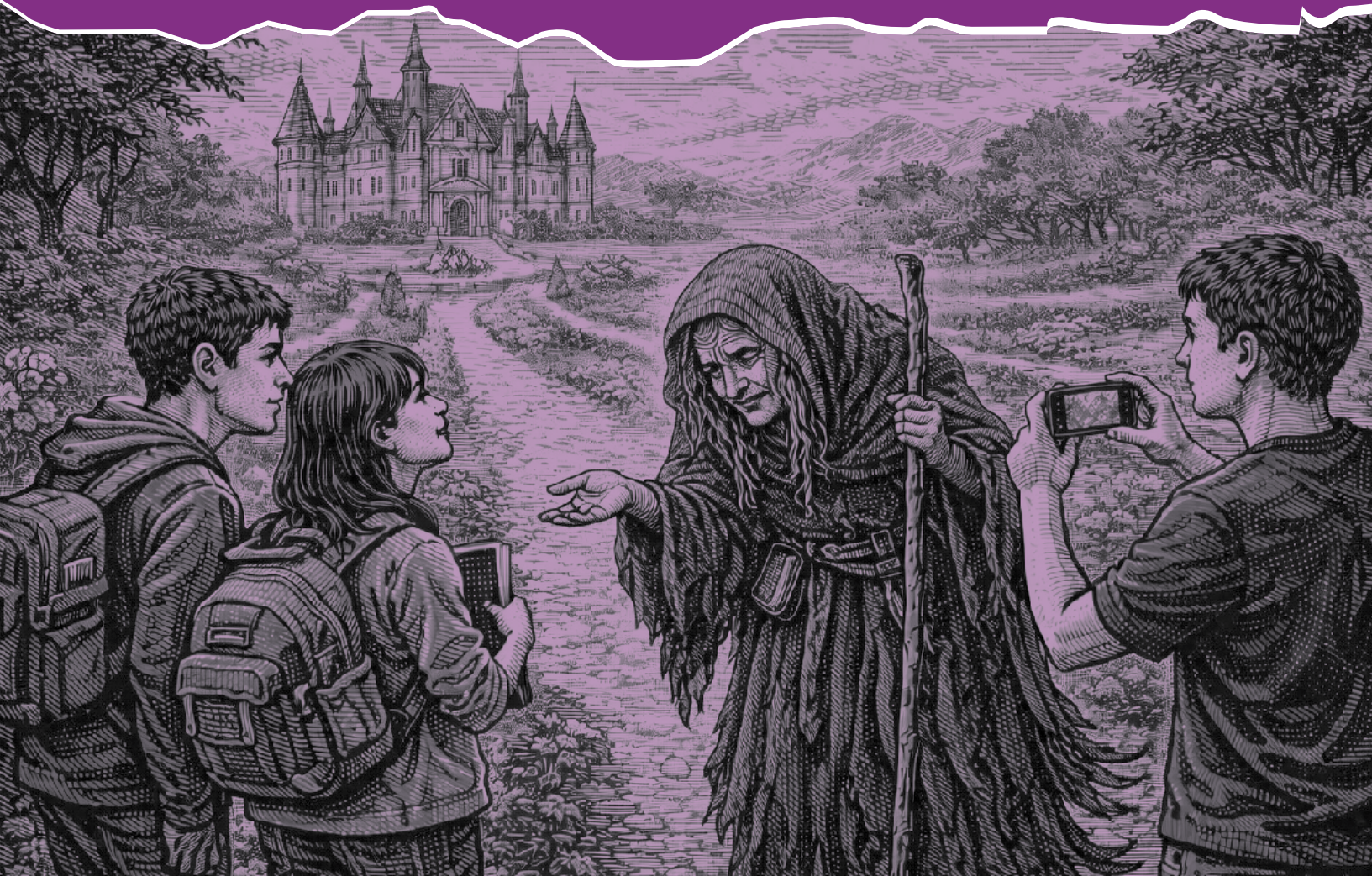
Că nu știți de unde vă poate veni ajutor...

Astăzi veți citi scrisorile pe care vi le-ați scris ieri și veți vedea ce se poate face cu o carte dacă s-au apucat mai mulți tinerei așa ca voi să citească împreună.

Nu căutați cărțile că sunt vechi și stremțuroase, prin rafturi întunecoase, că ele știu, prin puterea ce le este dată, ce au de gând izvodească toate neamurile.

Credeti-mă, dacă veți afla poveștile cu cai năzdrăvani veți avea puterea de a vântura țările și mările, pământul l-ați da de-a dura, lumea aceasta ați purta-o așa pe degete, după gândul nostru.

Iar dacă veți milui baba cu ceva, o veți vedea pe Alice în oglinda identității proprii. Mult să vă înzilească Dumnezeu, că puțin mai este și veți ajunge solomonari adevărați, iubiți, slăviți și puternici.

Scrisori și destinatari • Exercițiu de împrăștiare, cu Ioana Carcea • Exercițiu de literație, cu Oana Olariu • Ce poți face cu o carte? Dar cu mai multe? cu Monica Onojescu • Povești cu cai, cu Florin Bican și Loredana Carcea • Cum să scrii un text dramatic? Storytelling în perechi și în echipe, cu Ioana Toloargă și gimnaziștii • Cum să devii regizor, cu Vlad Popa și liceenii • 16 ani ani de Lecturiada elevilor, cu Monica Onojescu și profesorii • Puzzle identitar. Joc de cărți, cu Alina Petri, Ioana Nanu și elevii • „De la Alice în țara oglinzilor” la oglinda identității noastre, cu Cristina Gagiu • Liber la literă. Program de voce și de scris de scrisori către părinți, cu toții

DRAGII MEI PĂRINȚI,

Deși îmi este dor de diminețile petrecute în bucătărie cu voi și de serile în care împărtășiți povești și întâmplări de pe parcursul zilei, vreau să vă spun că îmi place foarte mult aici. Azi, „minunata voastră fiică” a avut curajul să răspundă inteligent la întrebările profesorilor și a interacționat cu copii la fel de deștepți sau mai deștepți decât ea. Lăsați-mă să vă povestesc despre ziua a doua a lecturiadei.

Vă întrebați cumva ce am făcut astăzi? Adevărul e că abia aștept un pretext să vă povestesc. Am să derulez filmul zilei puțin mai repede decât ieri pentru că mi-e teamă să nu uit ceva, proverbe, cai, exerciții de literație, Florin Bican, regie de film și montaj, portret... în oglindă înghețată cu pepene și zmeură...

*

Ziua de azi a fost atât de plăcută încât mi-e greu să aleg un singur moment. Am început cu discuțiile despre concursul Citește cu mine! Ce poți face cu o carte?

M-a surprins să descopăr cum colegii mei trec peste emoții și vorbesc liber.

Programul a început cu un joc numit Oglinda. Oglinda era ochiul partenerului și totul trebuia făcut, miscat, identic. Am avut oglinda perfectă tot într-o Oana, profesoară, cu care am dansat în oglindă Macarena.

*

Spunem vorbe din popor despre cal și călător/ — Ce e calul de bătaie — Cel de care tragi mai tare/ — Ce este calul de dar? / E ceva ce vine rar și nu trebuie cercetat de când iapa l-o fătat/ — Ce e calul dracului? — Al vecin cu soața lui.

Testul flash a vizat un exercițiu cu 10 construcții de limbă care conțin cuvântul „cal cu sens propriu și figurat”, exercițiu menit de a ne îndrepta încet, dar sigur spre atelierul domnului Florin Bican.

*

Dar surpriza zilei a fost atelierul cu Florin Bican, un scriitor care ne face să zâmbim și să ne simțim bine.

La atelierul „Povești cu cai năzdrăvani” am simțit din nou bucuria copilăriei. Am înțeles că basmele nu sunt doar pentru cei mici, ci sunt și pentru noi.

*

După masă am participat pentru prima dată la un atelier de producere de film. O să spun: La ce-ți folosește? Dezvoltă creativitatea, organizarea, colaborarea. Mi-a plăcut tot!

Momentul nostru de glorie a fost atelierul de producere a unei secvențe de film: am gândit scenariul, am împărțit rolurile, am filmat și am montat o întâlnire întâmplătoare care ar fi putut duce la o iubire mare.

Te-aș ruga, mări, ruga:/ Să-mi trimiți prin cineva/ Ce-i mai mândru în curtea ta/ Plan întreg sau plan tăiat/ gros-plan sau detaliat/ american, asiatic/ Încadrare verticală/ sau una orizontală/ Că și eu trimit-voi/ Ce-i mai mândru pe la noi/ Filmul cel cu lifturile/ Filmul cel cu ușile/ Filmul cel cu „dă-te-ncolo”/ Filmul cel cu „nu pe-acolo!”.

*

Atelierul care m-a marcat cel mai mult a fost Puzzle identitar, Joc de cărți. Am avut impresia că nu joc un joc, ci că mă caut pe mine. Fiecare întrebare m-a făcut să mă întreb cine sunt și cum mă definesc.

Vreau să vă povestesc despre o carte și, de asemenea, să vă recomand o carte foarte frumoasă. Se numește „Testamentul francez” și este scrisă de Andrei Makine. În acest roman se îmbină istoria unei familii cu istoria universală. Protagonistii fiind blocați în lagărul socialist își creează o lume în care libertatea e existentă, o doua patrie imaginară, o Franță, mitică. Metodă care îi ajută să supraviețuască.

*

Partea cea mai năzdrăvană a fost pentru mine, pictoriță cum mă știți, faptul că am învățat să fac un portret monotip de sticlă cu vopsea tempera neagră.

Pentru ultimul atelier din această zi ne-am deplasat la Liceul Elf unde ne-am jucat „de la Alice în țara oglinzilor la oglinda identității noastre”. A fost pe placul meu având la bază arta și desenul, dar și socializarea.

*

La finalul zilei, când mă uit înapoi realizez că toate aceste activități au avut un fir comun. Cartea, povestea, filmul, jocul, portretul toate m-au făcut să mă întreb cine sunt. Nu am toate răspunsurile, dar simt că fiecare atelier mi-a oferit o piesă din puzzle.

Și dacă credeți că asta este tot, mi-a rămas timp pentru o vizită la Cărturești asortată cu o înghețată cu o aromă interesantă din Japonia matcha.

Dear mam, Acum când îți scriu asta sunt deja în camera mea de la cămin, e mult trecut de 22.00, dar pentru că am multă treabă (cred că cei de aici încep să se adapteze programului de lucru al celor din cercul Însemnări de la Hunedoara) te rog să vezi toate pozele pe care ți le-am trimis pe WhatsApp. Al tău copil preferat cu identitatea lui de marți.

Dacă ar trebui să reiau ziua aceasta nu aș schimba nimic pentru că am colege de cameră faine, oameni tonici care nu se plâng de prea multe teme, nici de dureri de picioare, nici de programul intens pentru că acesta înseamnă să fii ucenic la Școala solomonarilor.

Ziua a treia
Miercuri, 3 septembrie 2025
HARAP-ALB SE ÎNTOARCE

Sărmani ucenici solomonari, rău drum ați apucat! Vă spun eu, Spânul, care din copilărie muncesc, muncesc și nu s-alege nimica de mine. Locurile acestea sunt șugubețe, mai încolo v-așteaptă Sfânta Duminică și Spânul cel fals care vă vor cufunda între ulițele întortocheate ale Muzeului Satului, dându-vă tot felul de bilețele, care trebuie citite de jos în sus și de la dreapta la stânga. Și colo, devale, veți fi puși la grele încercări ca să vă încurce.

Eu m-aș tocmi să vă călăuzesc pe-aici, pe dincolo: uite-acolo un târg cu haine și pălării iară dacă le-ați cumpăra așa doar n-ați mai umbra cu capul gol.

Și să nu bănuiți că asta-i țara spânilor, nu mai ascultați de vorbe și coborâți în fântâna asta răcoroasă, ca să învățați să fiți toți „etici”, „autonomi” și „responsabili”. Așa cum sunteți toți, boboci în felul vostru la trebi de aiestea, vă-nchid în întunecime și vă cer să-mi dați identitățile voastre, să merg la Vedre Împărat și să-i urmez la tron

Exercițiu de literație: Cuvinte vechi, cuvinte noi • Între „Decalogul” lui Solomon Marcus și „Profilul de formare al absolventului”, cu Monica Onojescu • Despre portofolii, cu Oana Olariu și Delia Maier • Un alt tip de limbaj despre identitate: HAINA și, mai ales, PĂLĂRIA, cu Cosmina Niculescu • Ce spun obiectele despre noi, cu Vlad Popa și liceenii • Tablouri vivante, cu Ioana Toloargă și gimnaziștii • De la lecturiadele profesorilor la cele ale elevilor, cu Monica Onojescu și profesorii • Scrisori către prietenul meu cititor din Gilău, cu Alina Petri, Ioana Nanu și elevii • Pe urmele lui Harap-Alb: Călătorie cu popasuri la Muzeul satului din pădurea Hoia, cu Emilia Borza și Nicu Berindeiu. Cu toți împreună • Liber la literă, Program de voie și de nevoie cu scris de scrisori către un profesor și vizită la Centrul expozițional MINA

STIMATĂ DOAMNĂ PROFESOARĂ, STIMATE DOMNULE PROFESOR,

În aceste rânduri aș dori să vă povestesc despre a treia zi a Școlii solomonarilor. Sper că această scrisoare vă găsește bine și odihnită, având în vedere deschiderea noului an școlar.

M-am gândit să împărtășesc cu dvs. una dintre zilele petrecute la Școala solomonarilor.

*

După o încălzire fizică în galop cu Delia, o discuție despre cuvinte vechi și cuvinte noi la atelierul de literație și o prezentare de portofolii a urmat, categoric, cel mai interesant atelier de până acum: atelierul de pălării cu zeci și zeci de pălării care cu siguranță v-ar fi făcut cu ochiul și dumneavoastră.

Mi-a plăcut să văd cum ceea ce purtăm spune atât de multe despre noi, deși uneori nu ne dăm seama. Am simțit că tema aceasta se leagă de tot ce ne învățați la ore: să privim dincolo de aparențe, și să înțelegem sensurile ascunse ale lucrurilor.

Cu adevărat fascinant mi s-a părut atelierul cu creatoarea de pălării Cosmina Niculescu care ne-a trecut prin istoria modei, filosofie și literatură cu multă eleganță. Ne-a făcut să înțelegem că o pălărie îți dă curaj, te scoate din anonim și te transformă până și la nivelul poziției corporale.

Un alt tip de limbaj despre identitate, cel al purtatului de pălării, ne-a uimit și bine dispus pe toți pentru întreaga zi. Culoare, forme, ingeniozitate și talent: pălării expresive, potrivite unor persoane excentrice, basca sau canotiera cu dungi, pălăria cu pene, mare, feminină, care nu se îndeasă, ci plutește, ornează, umbrește sau atrage atenția, fiind excentrică și îndrăzneță. Pălăria-rândunică, melonul rotund ca un pepene, toca – toate minunate metafore pentru originalitate, ingeniozitate și talent. Mi-aș fi dorit să vedeți acest spectacol al eleganței, bunului gust – adevărate poeme țesute din fantezie și lumină...

*

Am continuat ziua prezentându-ne filmulețele în care povestim despre noi cu ajutorul obiectelor, iar noi nu avem voie să apărăm direct. Am lucrat ieri seara ore în șir, dar a meritat. La atelierul cu Alina Petri și Ioana Nanu am discutat despre stereotipuri și prejudecăți, dar și despre donatorii și ajutoarele lui Harap-Alb.

*

Ultima activitate și cea mai intensă a fost vânătoarea de comori de la Muzeul satului. Sfânta duminică pe numele adevărat, Emilia Borza, și Spânul – Nicu Berindeiu – ne-au dat o hartă și o listă cu 23 de probe care reluau și adaptau diferite momente din basmul lui Creangă la încercările pe care trebuia să le trecem noi explorând Muzeul satului.

După masă, la Muzeul satului „Romulus Vuia” mi-am dat seama cât de mult contează rădăcinile noastre, simplitatea de demult a vieții de la țară.

Am participat la o vânătoare de comori pe urmele lui Harap-Alb. Am fost împărțiți în grupe de câte patru, fiecare primind câte o sarcină: cineva fotografia, altcineva citea indiciile, unul căra o traistă pe un băț în care adunam trofee — o pană, o rămurică. Iar altul citea harta și ne îndruma de la o sarcină la alta. Ca să ni se sugereze că suntem o echipă, eram legați cu o sfoară unul de altul.

La treasure hunt mi-am dat seama că și dacă sunteți mai mulți într-o echipă, fără comunicare, empatie și sprijin reciproc nu o să ajungeți la finish line, ceea ce se întâmplă și în viață.

Cireașa de pe tort a fost fără îndoială Muzeul satului. Acolo am simțit pentru o clipă că timpul încetinește. Casele vechi, mirosul lemnului, liniștea curții, toate păreau desprinse din altă lume. Parcă Harap-Alb ne-ar fi putut ieși în cale, încercat de probele pe care eu împreună cu echipa mea ne-am străduit să le trecem.

O experiență obositoare și grea, dar a meritat, noi fiind prima echipă care a terminat cu bine probele iar la sfârșit am fost premiați cu un borcănaș de miere primit chiar din mâna Crăiesei albinelor.

Noi am alergat, ne-am împiedecat, am cântat o melodie populară și ne-am înregistrat, dar am sărit o probă și cu toate că am ajuns primii la locul întâlnirii n-am luat premiu. Dar a fost bine.

*

Pe seară am vizionat una dintre cele mai frumoase expoziții de artă imersivă la MINA unde am pășit în povestea lui Claude Monet și Leonardo da Vinci.

Acum când nu v-am mai văzut demult, simt că amintirile de astăzi vor rămâne vii ca niște semne de carte puse între filele vacanței.

Vă mulțumesc că îmi sunteți mereu aproape și pentru că mă îndrumați să văd lumea mai profund. Vă urez un început de an ușor și plin de surprize plăcute.

Întreaga zi a fost pentru mine o călătorie — de la poveste la realitate, de la joc la reflecție. Simt că toate aceste momente mă ajută să privesc mai adânc în mine, dar și la oamenii din jurul meu.

Ziua a patra
Joi, 4 septembrie 2025
ÎN CĂUTAREA POVEȘTILOR CELORLALȚI

Si-acuma, dragilor, dacă ați dat de năcaz, doar eu, Calul cel năzdrăvan, vă mai poate scoate cu fața curată. Acuma ori cu capul de piatră, ori cu piatra de cap, tot atâta-i. Încălecați pe Calul cel cu benzină, care vă va duce pe toți „Zburând lin ca gândul/ Să cutreierăm pământul”. Helbet vom putea veni de hac și spânului aceuia, nu-i vremea trecută. Că vom merge „Pe deasupra codrilor/ Peste vârful caselor/ Peste apa Someșului și vom cobori tocmai la Castelul Rakoczi Banffy, în curte, unde ne-om hodini olecuța. Și după aceea ne-om lăsa încet-încet într-un ostrov mândru din mijlocul apei de munte, lângă o căsuță singuratică, unde locuiesc bătrânii de demult, Ori vom cobori pe lac, unde apa cea curată crește din izvoare. Sau la liceul din Gilău, unde Sfânta Duminică va porni prin rouă, să culeagă de-ale gurii și să descânte bucatele. Doar că va trebui să mai lăsăm pe cel Spân să-și joace calul. Ce gândiți? Si unii ca aceștia sunt trebuitori pe lume câteodată, pentru că fac pe oameni să prindă la minte.

Momentul de împropătare și prezentarea (digi)proiectelor, cu Ioana Carcea și Oana Olariu • Formarea echipelor și pregătirea pentru interviuri, cu Monica Onojescu • Întâlnirea cu profesorii Liceului Gelu Voievod și cu reprezentanții comunității locale, cu Cristina Handru • Vizitarea castelului Rákóczi-Bánffy • Vizitarea unora dintre locuitorii comunei ghidați de profesorii și elevii liceului Gelu Voievod • Cărți cu mesaje pentru elevii din Gilău • Liber la Literă. Program de voie și scris de scrisori către prietenul meu de acasă

SALUT,

Ziua de azi a fost ca un fir de poveste tesut cu emoții, descoperiri de oameni frumoși și m-am gândit sa-ți aștern câteva rânduri ca să simți și tu parfumul ei.

*

Dimineața a început ca de obicei cu un exercițiu de împropătare, dar n-am mai avut timp de citit scrisori adresate domnilor profesori. Am sărit direct la prezentarea câtorva proiecte de la secțiunea de (digi)evenimente. A urmat un scurt instructaj făcut de doamna Monica Onojescu. despre cum se va desfășura ziua la Gilău, o comună cu populație multiethnică din apropierea Clujului care, în ultimii 50 de ani, a trecut prin mari modificări. Acolo vom exersa „cercetarea pe teren” aflând povești locale. A urmat un moment organizatoric, în care s-au format echipele și am repetat ce ne-a spus Alina Branda în ziua a doua despre metodologia cercetării pe teren. În autobuz în drum ne-am așezat pe grupe și am citit câteva povești dintr-o carte, „Memoria salvată”, coordonată de Smaranda Vultur.

*

Prima oprire am făcut-o la Liceul Teoretic Gelu Voievod unde am fost întâmpinați cu niște gogoși ardelenesti supergustoase. Numele școlii e dat după numele voievodului Gelu despre care se spune că ar fi murit pe raza comunei din pricina rănilor în drum spre cetatea sa de la Dăbâca. Se spune că și numele Gilău ar veni de la Gelu.

În curte ne-am întâlnit cu elevi, profesori, directoarea școlii, chiar și cu primarul și viceprimarul comunei. Fiecare ne-a vorbit despre trecutul și prezentul comunei, despre cum s-a schimbat satul și ce înseamnă să mergi spre viitor.

*

După o acomodare cu locul am urcat printr-un parc frumos către castelul Rákóczi-Bánffy unde am avut parte de un tur ghidat. În apropiere era un șantier arheologic cu un castru militar roman, dar la care nu se lucra acum.

*

După amiază ne-am împărțit în grupe și am mers prin sat să vorbim cu oamenii. Fiecare echipă era formată din doi liceeni care filmau, doi gimnaziști care luau interviu oral și două doamne profesoare. Am vizitat o familie de romi care ne-a primit foarte bine și ne-a vorbit despre viața lor de zi cu zi. Am aflat cum își cresc copiii, ce rol are școala și cât de mult prețuiesc tradițiile. Pentru mine a fost impresionant cât de educați sunt copiii și cât de frumos au vorbit cu noi.

*

Echipa mea a întâlnit o familie extraordinară cu o istorie emoționantă care îi are în centru doi băieți gemeni, înfiați din Moldova. În toamnă vor intra în clasa a XII-a. Bunica e tare mândră de nepoți care-i aduc numai bucurii.

Grupa a șasea din care am făcut parte are o florărie și o prăvălie în care comercializează hrană pentru animale. Am discutat și cu inginerul de la barajul Tarnița care a lucrat 40 de ani în acest loc.

*

A doua activitate în Gilău și cea mai frumoasă a fost atunci când i-am luat interviu unei doamne profesoare de muzică. Ne-a povestit despre tradițiile din zonă, despre anii frumoși din învățământ, despre muzica locală. La sfârșitul interviului i-am cântat și eu ceva. Nu am putut să mă abțin. Doar știi cât îmi place să cânt.

*

Eu m-am ocupat cu scrisul și doamna profesoară care a condus grupul a spus că am fost foarte folositoare. Un fragment din interviu:

„1. Unde v-ați născut și cum a fost copilăria dumneavoastră?

M-am născut la Gilău și am trăit aici toată viața. Copilăria mea a fost frumoasă; am mers la școala din Gilău până în clasa a IV-a, apoi la liceul de muzică din Cluj. Iarna stăteam la internat, iar în restul anului făceam naveta cu autobuzul.

2. Cum a început pasiunea pentru muzică?

Pasiunea pentru muzică mi-a fost insuflată de tatăl meu, care era profesor de matematică și dorea să cânt la vioară. Am învățat de la el metodele de predare și am fost inspirată să urmez acest drum.

3. De ce ați ales să fiți profesoară de muzică, nu violonistă la filarmonică?

Tatăl meu voia să cânt la filarmonică, dar eu am ales să fiu pedagog. Am considerat pedagogia mai dificilă și mai responsabilă și era ceea ce îmi dorea inima.

*

Doamna profesoară ne-a povestit despre părinți, despre modul în care meseria de profesoară a ales-o și nu invers, despre metodele pedagogice cu care îi liniștea pe elevii neascultători, despre importanța cunoașterii câtorva termeni în limba maghiară, despre cuvintele specifice zonei, despre portul popular local, despre cântecele pe care le-a cules când și-a făcut lucrarea de grad. Ce a fost grozav a fost că ne-a cântat fragmente din aceste melodii, iar eleva mea în semn de mulțumire i-a fredonat un cântec din zona Moldovei.

*

Fetele cu care am fost în grup au venit la mine acasă. Au luat interviuri mamei, tatălui și de ce nu? Și mie. Le-am servit cu fructe și Sofia a mâncat extrem de multe mere. A fost foarte frumos.

*

Când ne vom revedea am să-ți povestesc mai multe întâmplări petrecute aici.

Sincer, la ce obosită mă simt abia mai țin pixul în mână așa că voi lăsa povestea așa. Abia aștept s-ajung acasă și să mergem pe banca noastră din parc și să-ți povestesc tot ce nu sunt acum în stare să-ți scriu. Luni ne așezăm tot în prima bancă, da? Te pup și abia aștept să ne revedem.

*Ziua a cincea
Vineri, 5 septembrie 2025
EU, TU, NOI*

Acuma, ucenicilor solomonari, e rândul meu să vă-ndrum. Nu vă uitați că n-am decât un ochi, mare cât o sică, în frunte, iar cu acela nu văd nimica. Dară dacă-l țin închis, văd cu dânsul și măruntaiele pământului. Cu mine veți putea vedea ce n-ați văzut în toate celelalte zile: instalația cu poze, sticlele cu mesaj și posterele. Veți vedea copacii cu vârful în jos, vitele cu picioarele în sus, niște guri căscate uitându-se la mine și pe voi, mirându-vă și bucurându-vă, apoi ne-o cam duce fiecare pe la casa cui ne are, adică eu în târg de la Să-l-cați, peste drum de Nimerișă, megieș cu căutați și de urmă să nu-i mai dați, că am fost și eu alături de Crai, crăieșe și-mpărați/ Oameni în seamă băgați,/ S-un păcat de povestariu/ Fără un ban în buzunariu.

Retrospectivă în postere, cu toții • Târg de idei și instalații pentru prezent și viitor, cu Simona Stoica și ucenicii din Galați • Premii și premieri, cu Delia Maier și Andreea Goldiș • Mulțumiri și mesaje în sticle mari și mici pentru viitorii ucenici, cu toții • Scrisoarea cu merinde pentru drum, cu Monica Onojescu • Un manifest: Eu, tu, noi, sonet, cu Raymond Queneau și Cristina Chiprian • Peste o lună: Liber la Literă:

SCRISORI DE DEPARTE

București, 25 septembrie, 2025

Stimată doamnă Ioana Nanu,

Tema „Identitatea” mi s-a părut la început puțin complicată. Există multe feluri prin care un om poate să se identifice. Dar, după atelierul cu dumneavoastră, „Călătorie cu popasuri: de la basmul lui Creangă până la revista de benzi desenate „Harap-Alb se întoarce”, am început s-o înțeleg altfel. Mi-a plăcut că ați avut curajul să vorbiți deschis despre cine suntem noi, despre cum fiecare om își alege drumul și felul de a fi. A fost un moment rar. Nu prea des un adult are curajul să atingă astfel de subiecte, dar dumneavoastră ați făcut-o cu calm și de la sine. Un bonus a fost că ați vorbit pe „limbajul nostru”.

Mi-a rămas în minte cum ați legat totul de filmul lui Gopo, unde unul dintre prietenii lui Harap-Alb e jucat de o femeie (cred că Ochilă?). Mi s-a părut genial cum ați arătat că, de fapt, identitatea nu e ceva fix, ci o poveste pe care o rescriem mereu, așa cum și Harap-Alb se întoarce în cărți, altfel, dar tot el.

Cu drag, Sophia Crăciun

*

București, 10 octombrie, 2025

Dragă Mihai Mănescu,

În timpul atelierului din cadrul Lecturiadei 2025, declar bucuroasă că m-am simțit implicată și inclusă în activitate, datorită discuțiilor parcurse care ne-au lăsat și nouă, elevilor, loc de completare, aspect pe care îl consider crucial în atelierelor pentru copii.

Îmi vine în minte clar momentul în care mă contraziceam cu două dintre colegile mele solomonare, atunci când trebuia să construim un scenariu pe baza unui fragment din cartea „Comoara lui Harap-Alb”. Până la urmă, le-am lăsat pe ele să continue scenariul, pentru că indiferent de ideile mele, nu reușeam să ajungem la un consens. Nu vă faceți griji, după aceea ne-am împăcat... oarecum! Glumesc!

Cu admirație, Maria Cristina Urleanu

*

Oradea, 5 octombrie, 2025

Stimate domnule Vlad Popa,

Mi-a plăcut enorm ideea de a ne explica prin ce modalități se realizează un scurtmetraj, cu toate detaliile și instrucțiunile necesare pentru a ieși un filmuleț bun. [...] Cu ajutorul dumneavoastră am realizat o creație destul de bună pentru început, deși am făcut unele greșeli precum reflexia cameramanului în oglindă și volumul crescut al muzicii de pe fundal. Mulțumesc pentru observațiile pertinente. Am avut numai de câștigat din ele.

Sunt convinsă că mi-ați trezit o pasiune nouă, iar toată experiența mă va ajuta și pe viitor, deoarece vreau să ajung la Facultatea de Jurnalism și Media Digitală, unde munca în echipă și creativitatea vor fi esențiale, la fel și crearea conținutului vizual.

Cu respect, Olivia Baci

*

Oradea, 2 octombrie, 2025

Stimată doamnă Cristina Handru,

[...] Vizita la familia romilor m-a impresionat cel mai mult. Ne-au primit cu o sinceritate care m-a surprins, iar poveștile lor m-au făcut să văd viața dintr-o altă perspectivă. Am învățat mai mult din acea oră de discuție decât din multe lecții de la școală. A fost și un mic șoc cultural, recunosc, dar unul bun, genul care te face să gândești mai clar și să apreciezi mai mult timpul petrecut alături de ceilalți, chiar dacă avem tradiții, obiceiuri și stiluri de viață diferite.

Cu recunoștință, Andra Rădulescu

*

Brașov, 9.11.2025

Stimată doamnă Onojescu,

Citind pe tren volumul colectiv „Caleidoscop,” am descoperit multe texte bine scrise, sensibile. Neputând fi obiectivă (Amilin având și ea o încercare literară de a-și dezvălui identitatea), nu am votat, dar multe imagini din scrierile participanților mi s-au amprentat în suflet.

O reală bucurie a fost când fetele mele au reușit să-și stăpânesc emoțiile și să prezinte proiectul „Castelul din orașul meu,” inspirat de romanul Ioanei Bâldea Constantinescu, admis la secțiunea „Citește cu mine!”. Pentru ele a contat mult că li s-a dat șansa să fie auzite.

Vizita la Liceul Elf mi-a demonstrat că existența unei viziuni unitare asupra învățării nu e decât în avantajul elevilor, că implicarea lor în proiecte culturale are rol formator, că o colaborare autentică între profesori o favorizează și pe cea între elevi, că reinventarea continuă contribuie la o stare de bine și la bucuria de a evolua fiecare în ritmul său.

Cu respect, Nicoleta Mitu

*

12 septembrie 2025, Hunedoara

Stimați maestri solomonari, stimați organizatori,

Lecturiada din anul acesta a făcut valuri prin școală. Două doamne profesoare de limba și literatura română ne-au oprit pe coridor să ne întrebe: „Ce faceți voi la Cluj?” și „Cum ajungem și noi acolo?”. Așa că, dacă totul merge cum trebuie, la anul s-ar putea să avem și noi o mică generație de ucenici solomonari, proaspăt recrutați din colegiul nostru.

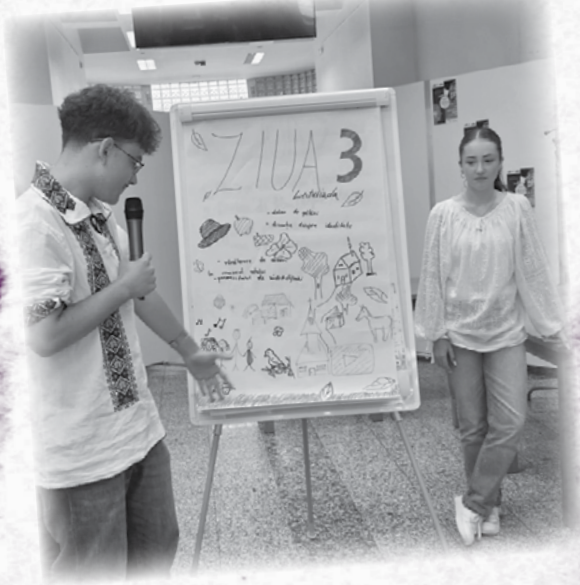
După o săptămână de Școala Solomonarilor, prima zi de școală adevărată a părut o glumă. Corpul meu încă funcționa pe programul nedormit al atelierelor, adică acel interval misterios între „noapte albă” și „pauza de ceai cu ochii închiși”. [...]

Mă trezesc cu întârziere, îmi beau cafeaua cu o seriozitate academică și încerc să nu scriu titlurile temelor ca pe exerciții de jurnal reflexiv. Școala de vară mi-a stricat (mai bine spus, îmbunătățit?) ritmul circadian: dorm puțin, gândesc mult și am impresia că pot salva lumea cu un pix și o idee bună: cu cântece specifice zonei, și povești despre identitatea personală și locală.

Vă mulțumim pentru șansa de a fi fost admiși la Școala Solomonarilor - 2025. Sperăm ca anul viitor să ne revedem la Cluj.

Cu mulțumiri, Larisa Gîdei

5 SEPTEMBRIE, 2026, CLUJ

DRAGI MAEȘTRI SOLOMONARI, DRAGI ORGANIZATORI, DRAGI CLUJENI,

Vă scriu pentru că vreau să vă comunic o descoperire:

Cluj-Napoca n-a existat.

A existat numai un oraș frumos la o margine de țară
pe malul Someșului Mic, unde valurile fac noduri albe ca o barbă de crai

Și mai ales au existat niște oameni sinceri, muncitori, cărturari
pe care îi chema Janos Bolyai, Victor Babeș, Emil Racoviță, Raluca Ripan,
Sextil Pușcariu

sau mai simplu ciobani și profesori
cărora le plăcea să spună seara, în jurul focului poezii:
Nunta Zamferei, Moartea lui Fulger, Doina, Balade și idile.

În timpul care le rămânea liber între două primejdii
acești oameni făceau din fluierile lor buciume
pentru-a se auzi pe toți munții Moldovei, ai Munteniei
ai Țării Bârsei, ai Țării Vrancei.

A mai existat și o corolă de minuni
și un tânăr care vorbea despre sufletul satului, despre veșnicie,
despre tainele pe care le-ntâlnea în cale
în ochi, în flori, pe buze ori morminte
tot măsurând aura lunii, care i se părea mereu tremurătoare,
mărind și mai tare taina nopții
el îmbogățea întunecata zare cu largi fiori de sfânt mister
urcând nebănuitele trepte.

Au mai existat niște iubitori de frumos și de învățătură
Care au dorit ca toate lecturile să se facă prin gândire critică
după nevoile pe care le are cititorul
care caută să-și afle identitatea.

Ei au întins în ultima zi a bătăliei o plasă
care de obicei pescuiește vise
au atârnat sticle de spițerie
și toate gândurile frumoase s-au prins în plasă
toate cuvintele de bun rămas și de bună călătorie
au rămas prinse în holul bibliotecii
împreună cu imaginile care nu arătau chipuri
ci arătau suflete

Și pentru că toate acestea trebuiau să poarte un nume
un singur nume
li s-a spus Lecturiada.

Cu mult respect,
Cristina Chiprian, Colegiul Național Garabet Ibrăileani, Iași

MULȚUMIRI

*Mulțumim partenerilor și sponsorilor noștri:
Editura ART, Biblioteca Județeană Octavian Goga Cluj, Inspectoratul Școlar Județean Cluj,
Muzeul Satului „Romulus Vuia”, Facultatea de Litere,
Facultatea de Teatru și Film, UBB, Cluj,
Liceul Teoretic ELF, Cluj, Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj,
Colegiul Național Moise Nicoară, Arad, Liceul Teoretic Gelu Voievod, Gilău
care au făcut posibilă și în anul acesta desfășurarea ediției a 16-a a
Lecturiadei elevilor.*

*Calde mulțumiri locuitorilor din Gilău din poveștile cărora am învățat cât de importantă e
comunitatea în mijlocul căreia trăim.*

Respectuoase mulțumiri
MAEȘTRILOR SOLOMONARI
FLORIN BICAN, scriitor, ALINA BRANDA, etnolog, UBB Cluj,
IOANA TOLOARGĂ, teatrolog, VLAD POPA, regizor,
RAREȘ IORDACHE, jurnalist, CRISTINA GAGIU, artist plastic,
VICTOR CENUSE, documentarist
care, în cele cinci zile, ne-au călăuzit pașii pe urmele lui
HARAP-ALB
*în căutarea identității proprii,
învățându-ne să ne punem întrebări și să căutăm răspunsuri la întrebările*
CINE EȘTI? DE UNDE VI? ÎNCOTRO TE DUCI?

*Mulțumim participanților,
celor 75 de ucenici solomonari juniori și seniori, care au străbătut drum lung din toate colțurile
țării cu trenul, cu mașina, cu piciorul intrând cu entuziasm
în jocul nostru
„DE-AȘ FI HARAP-ALB”
Etapa finală a
LECTURIADEI 2025. NEVOIA DE IDENTITATE.
CINE EȘTI? DE UNDE VI? ÎNCOTRO TE DUCI?*

„Doamne-Apără: „pune pe cele unsprăce slugi și face cămară dă lemne și le dă foc și pune copilul pră lemne deasupra și-l arde. Și-atunci caută prin cenușă; Și-l află ca un bob de cucuruz. Atunci îl suflă și-l face cum o fost ficioru. Zice «Ce-ai învățat, mă?» «Am învățat ceva-ceva.» [...] Iar pune pe ale unsprăce slugi, face cămară, dă lemne și le dă foc. Pune pe copil deasupra pră lemne și-l arde. Îl caută în cenușă, îl află cât un bob de grâu, îl suflă, îl învie. Zice: «Ce-ai mai învățat, mă?» «Am învățat pră jumătate.» Atuncia iar face cămară dă lemne și-l pune pră copil și-l arde, îl face cenușă și-l caută și-l află cât un bob de mei. Îl suflă și să face iar copil cum o fost. Atuncia: «Ce-ai mai învățat, mă?» «Am învățat cu una mai mult decât tine.»”

Viorica Nilcov, „A fost de unde n-a fost.
Basmul popular românesc”, Editura Humanitas, 1996

UN MANIFEST. EU, TU, NOI

La treisprezece ceasuri intraseră în criză
Lumea era târzie și-n seamă nu ne luau;
Inteligența nouă-am luat în antrepriză
Unii gândeau de bine, alții spuneau de rău.

Dar n-am privit spre dânsii, voiam o cale nouă
De-a merge către piscuri, de-a nu cădea în văi;
Și peste noi răsaduri din când în când să plouă ~
Vom ști să facem punte trecut spre viitor.

După model să creștem sau fără de standarde
Tehnologii, științe și, cât se poate, arte:
Câte puțin din toate, doar cât să ne pornim!

Spre ideal să mergem, în lipsă de opreliști,
Sau spre real să mergem, spre noile priveliști,
Pe drum vom crește ritmul, ca-n cântec să sosim!